

167

ONTROOMER "MELOTTE,"

MODEL SN

VOORSCHRIFTEN

VOOR

het PLAATSEN en het BEHANDELEN van den ONTROOMER

N° 4 - 538

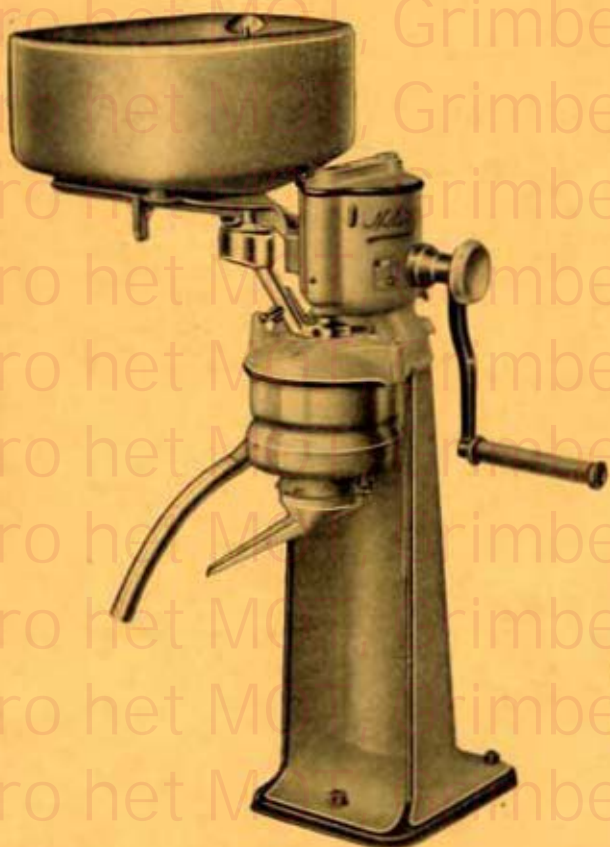

Fig. 1.

ÉCRÉMEUSES MÉLOTTE

NAAMLOOZE MAATSCHAPPIJ

REMICOURT

(PROVINCIE LUIK). — BELGIË.

Bij bestelling van vervangstukken of toebehoorigheden moeten de volgende inlichtingen aangegeven worden : 1° het nummer van het verlangd stuk, zooals aangeduid bladz 27, 28 en 29 ; 2° het stamnummer van den ontroomer dat achter op den kop van den ontroomer boven het gatje langs waar de overvloedige olie uitloopt aangeduid is.

Smeert den ontroomer uitsluitelijk met onze bijzondere Melotte olie die ontleed en gewaarborgd is. Slechte olie doet den ontroomer zwaar draaien en bijgevolg spoedig verslijten.

Moest de werking van
den ontroomer soms niet
voldoen, zoo raadplege
men dit boekje bladzijden

25 et 26

men zal er gewoonlijk de
oorzaak van het gebrek
vinden en dan de werking
van den ontroomer kun-
nen verbeteren.

BELANGRIJK BERICHT

T is volstrekt noodwendig

dat gij de voorschriften in dit boekje *met aandacht* leest om reeds goed op de hoogte van uwen ontrooimer te zijn eer gij hem in gebruik neemt. Bewaar ook dit boekje zorgvuldig, om het desnoods te raadplegen. Gij zult er al de noodige inlichtingen in vinden voor de regelmatige behandeling van den ontrooimer om er den besten uitslag mede te bekomen. Indien gij deze voorschriften goed volgt zal uw ontrooimer steeds voldoening geven want de « Mélotte » is werkelijk een goeden en duurzamen ontrooimer omdat hij zorgvuldig en met de beste materialien vervaardigd is.

Uitpakking

Wil bij de uitpakking goed nazien of al de hierna aangeduide onderdeelen zich werkelijk in de kist bevinden, den agent verwittigen indien er iets ontbreekt en hem in dit geval het pakbiefje afgeven.

Vervangstukken

In het belang der klanten dringen wij er op aan, dat zij uitsluitelijk door ons geleverde vervangstukken benuttigen; dit heeft ook betrekking op de koorden daar deze bijzonder gemaakt en door ons verkozen worden om tegen slijting en vochtigheid grooten weerstand te bieden, hetgeen voor de goede leiding van den bol bijzonder noodzakelijk is. Vraag de noodige vervangstukken aan den agent en duidt het volgende aan: 1° het stamnummer van den ontrooimer, dat op de achterzijde van den kop van den ontrooimer neven het gatje voor het overvloeien der overvloedige olie aangegeven is; 2° het werkingsvermogen per uur, dat op den trechter aangegeven is; 3° het nummer van het verlangd stuk — zie lijst bladzijden 27, 23 en 29.

Lijst der onderdeelen die in de kist ingepakt zijn:

A).

- 1 melkbak, met kraan en kruisstuk erin.
- 1 bol compleet,
- 1 omhulsel voor den bol,
- 1 trechter,
- 1 drijver,
- 1 zwergel,
- 1 sleutel voor het sluiten van den bol,
- 1 loodlijn, die aan het deksel van den ontrooimer hangt; wij raden, de loodlijn aan het deksel te laten.
- 1 deksel voor den trechter voor ontrooimers van 400, 500 en 600 liters,
- 1 melkkom.

B). In de cartonnen doos :

- 1 veer voor de ophangspil,
- 2 fiber blokjes,
- 2 koorden compleet, (rechter koord n° 5392 ; linker koord n° 5437),
- 1 kleinen schroefdrijver,
- 1 grooten schroefdrijver,
- 1 oliekannetje,
- 1 sleutel om het roomvijsje te regelen,
- 1 haakje om de koorden te hechten,
- 1 rubbervoeg voor den bol.

C). In de afdeelingen onder in de kist :

- 3 bouten met schijfjes om den ontrooier aan den grond te bevestigen,
- 2 bouten om den sluitring voor den bol aan den muur te bevestigen,
- 3 borstels om de schotels, den trechter en de uitvloeibuisjes te reinigen,
- 1 kan bijzondere olie,
- 1 afloop (voor melkbak met verlaksel),
- 1 bel om op den zwengel te plaatsen.

Plaatsing van den ontrooier met voetstuk

De ontrooier kan op steengrond of op een stevigen houten vloer geplaatst worden.

A) Het plaatsen op den grond.

Er wordt in dit geval een gegoten fondamenstuk benuttigd en drie gaten in den grond gemaakt die met de drie pooten van het gegoten fundamentstuk moeten overeen komen. Deze gaten alsmede de holling tusschen het gegoten fundamentstuk en den grond worden met cement gevuld. De ontrooier wordt op het gegoten fundamentstuk geplaatst, met de bouten aangedraaid. Met aanwending van de loodlijn, die aan de poot van het deksel van den ontrooier hangt, en het merk op het uitstek onder de loodlijn in acht nemende, zet men de machine loodrecht door gebruik van kleine onderlegsels onder het gegoten fundamentstuk, eer dat het cement verhardt. De onderlegsels mogen niet tusschen het gegoten fundamentstuk en het voetstuk van den ontrooier gelegd worden om geen holten te laten, daar water zou kunnen indringen.

B) Het plaatsen op een houten vloer.

Moet de ontrooier op een houten vloer geplaatst worden, dan breekt men de drie pooten van het gegoten fundamentstuk af en benuttigt in plaats van de drie grondbouten drie trekvijsen die de klant zich zelf moet verschaffen daar de lengte dezer vijsen van den aard van den houten vloer afhangt. De ontrooier wordt loodrecht gezet zooals hierboven vermeld (zie par. A).

Wij raden dringend, den ontrooier op een bijzonder vasten en stevigen vloer te plaatsen zoodat er bij het draaijen aan den zwengel, geen trillingen ontstaan. Met een goede stevigheid zal de ontrooier steeds geheel voldoen.

Opmerking : Wij raden, den ontrooier bij voorkeur op steengrond te plaatsen.

Smering

Is de machine goed geplaatst dan moet zij gesmeerd worden. Men neemt de schroef met vleugeltjes (fig. 2, letter A), van het deksel der tandraderkas af. Langs het gat giet men bijzondere Mélotte olie in den ontrooier tot dat ze begint over te vloeien langs het gat zichtbaar onder de schroef voor het aflaten der vuile olie. De noodige hoeveelheid, ongeveer 230 grammen, is voldoende om de smering van den ontrooier een jaar lang te verzekeren.

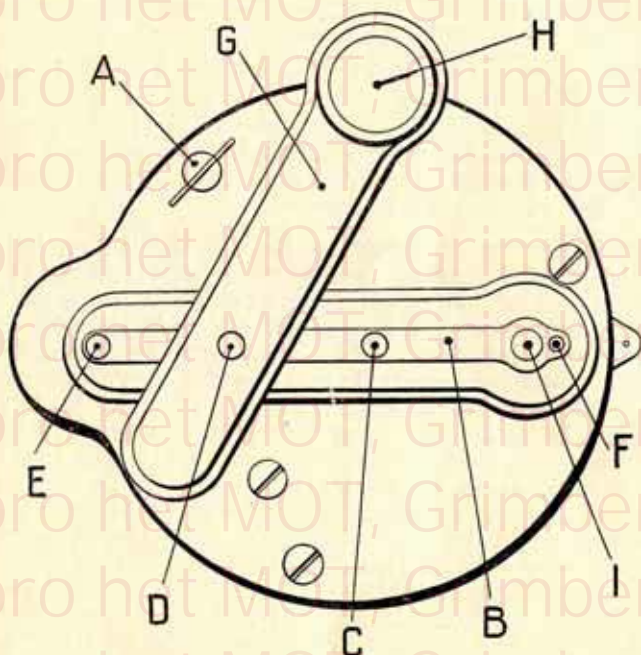

Fig. 2

Wij raden nochtans, ten minste *twee maal per jaar* versche olie in den ontrooier te gieten maar vooreerst den oliebak (neven het groot tandrad), den bodem der tandraderkas en de pomp met petroleum te reinigen. Ga daarvoor als volgt te werk :

a) neem het vijsje voor het aflaten der vuile olie af en plaats het vijsje terug wanneer de vuile olie uitgelopen is ;

b) neem het vijsje met vleugeltjes (letter A) en ook de twee andere vijsjes van het deksel der tandraderkas af, en neem het deksel af ;

c) neem de olie uit het oliebakje ;

d) giet een weinig petroleum in den oliebak en in de tandraderkas ;

e) draai de tandraders eenige toeren zoo dat de pomp zich in werking zet en het petroleum opzuigt en zich reinigt ;

f) neem opnieuw het vijsje voor het aflaten der vuile olie af, om het petroleum af te laten, en plaats de vijs dan terug op hare plaats. ;

g) schep het petroleum uit dat nog in den oliebak is, en veegt de wanden van den bak af ;

h) plaats het deksel terug en giet dan versche olie in den ontrooier, zooals boven vermeld.

Volgt men deze voorschriften zorgvuldig, dan zal de ontrooier steeds goed gesmeerd zijn, zoodat hij licht zal draaien en lang zal duren. Zeer belangrijk is het, slechts bijzondere Mélotte olie voor snelle bewegingen te benuttigen. Een maal per week giet men ook een druppel olie op de koorden, om hun aanrakingspunt met de spil van den bol te smeren.

Hoe de smering geschiedt. — De olie wordt door het conisch tandwiel op het conisch tandradje gebracht om dit te smeren en vloeit dan af in het oliebakje aan den voet der beide kamwielassen om deze ook te smeren. De andere werkende deelen worden gesmeerd door middel van een zeer eenvoudige pomp zooals die welke dient om de motoren der auto's te smeren (fig. 3). De olie wordt door de pomp (letter F) onder in de raderkas opgezogen en dan langs een buisje in den afloop (fig. 2 B) buiten aan de tandraderkas, gevoerd. Zij vloeit van daar af langs de drie assen der tandraders (fig. 2 C. D. E.) en smeert deze van boven naar onder ; vervolgens loopt zij over de kamwielen en in het lager der ophangspil. In den afloop is er een gatje voor het opvatten der overvloedige olie.

De afloop, buiten de tandraderkas, heeft een deksel dat op een spilletje draait (fig. 2, letter H). Men kan het deksel dus nu en dan verschuiven om zich te overtuigen, dat de smering behoorlijk geschiedt. Er is ook een kijkglas in het deksel van den afloop boven het buisje langs waar de olie door de pomp naar boven gevoerd wordt. Tijdens de ontrooiming kan men dus de smering ook gadeslaan. Wanneer de tandraderkas soms niet meer genoeg olie heeft kan men dit gemakkelijk bestatigen door het feit dat er geen voldoende hoeveelheid olie meer in den afloop komt en ook door de luchtblaasjes welke de olie, die uit het olie buisje I komt, mede sleept.

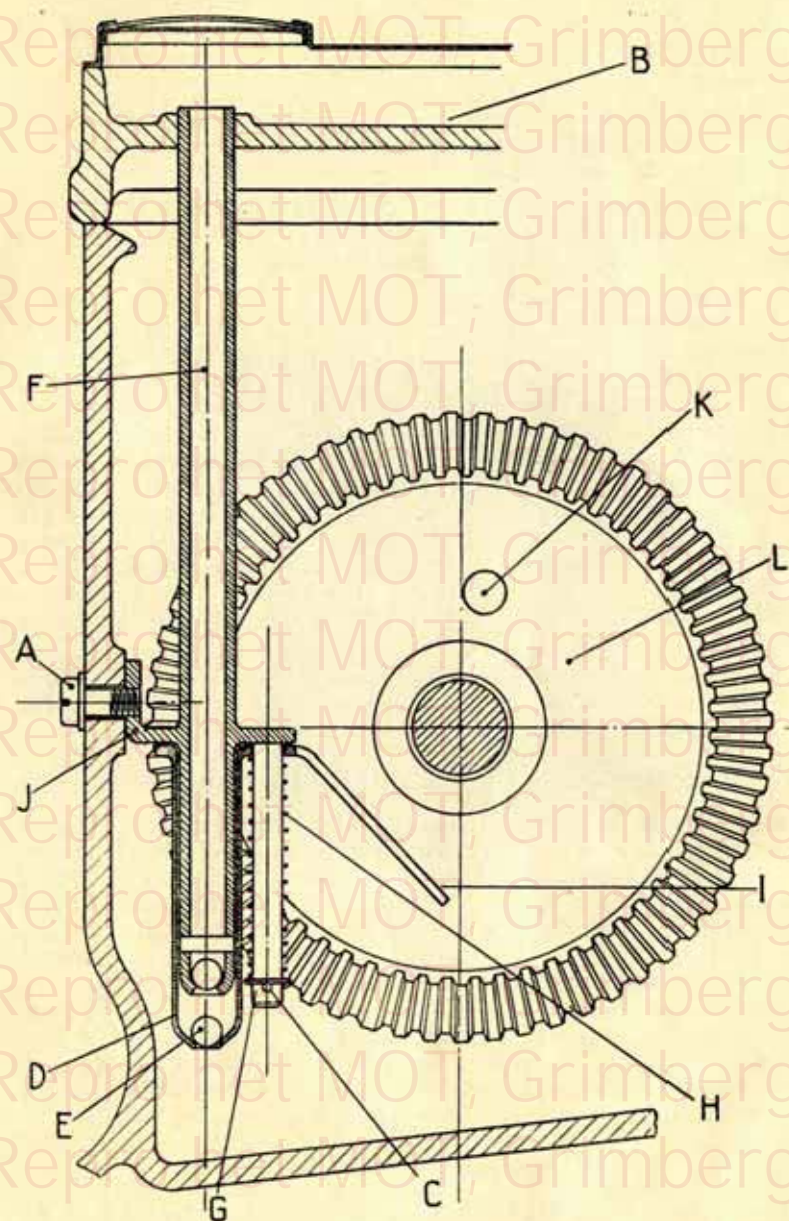

Fig. 3.

Uiteennemen der pomp (fig. 3.)

Wanneer de pomp, bij voorbeeld door gebruik van slechte olie, verstopt is, moet zij uitgenomen en gereinigd worden.

Handel daarvoor als volgt :

- 1) Neem het deksel der tandraderkas af en ook de vijs A die de pomp bevestigt ;
- 2) Neem de pomp uit ;
- 3) Neem de pin C en ook het schijfje D en de veer H af ;
- 4) Neem het pomp lichaam of ondergedeelte D af en neem den kogel E uit ; reinig de pomp met petroleum ;
- 5) Reinig den zuiger F.

Als alles gereinigd is, voeg de deelen te samen op de wijze aangeduid op afbeelding Nr. 3. Laat niet na, den kogel E in het pomp lichaam te steken. Zet de pomp terug in de raderkas als volgt : zorg ervoor dat het conisch tandrad L zoo geplaatst is dat de pin K naar boven wijst, zooals op de afbeelding, zoodat de palet kan ingevoerd worden zonder ze tegen andere deelen aan te stooten of ze te biegen. Draai de pomp een weinig op zij en laat ze af in de raderkas. Plaats de pomp zoo dat het gat in de poot J. overeen komt met het gat voor de vijs A. Breng de vijs A aan, maar draai ze niet vast. Plaats het deksel der raderkas, acht gevende dat het gat in het deksel over de oliebuus komt. Schroef het deksel aan en schroef ook de bevestigingsvijs A goed aan.

Wanneer de pomp bij de behandeling beschadigd wordt, raden wij, deze door een andere pomp te vervangen en niet te trachten ze te herstellen.

Plaatsing van het glijdend omhulsel

Men plaatst het omhulsel langs onder met de twee glijringen over de glijstangen en duwt lichtjes naar boven om het omhulsel op de stangen te doen glijden. De klapspaan, onder op de groote glijstang, licht zich op om het omhulsel door te laten en valt dan weer om en dient als aanslag om het afvallen van het omhulsel te beletten. Het deksel van het omhulsel is gevormd door het gegoten onderdeel van het lichaam van den ontroofter ; de beweegbare helfte van dit gedeelte draait op een kopere pen. Bij verzending van den ontroofter uit de fabriek is het deksel gesloten. Om het te openen hoeft men slechts het knopje met veer aan de rechterzijde van het beweegbaar gedeelte van het deksel zachtjes omhoog te trekken.

Plaatsing der roomkamer

Men houdt de roomkamer A zooals aangeduid fig. 4 met de hand rustende tegen het voetstuk van den ontroofter en zet ze aan het deel B zoo dat de twee kerven C zich in de grijpstukken

D plaatsen. Men duwt de roomkamer A tegen het deel B en draait ze naar links tot over het vat dienende om den room op te vangen.

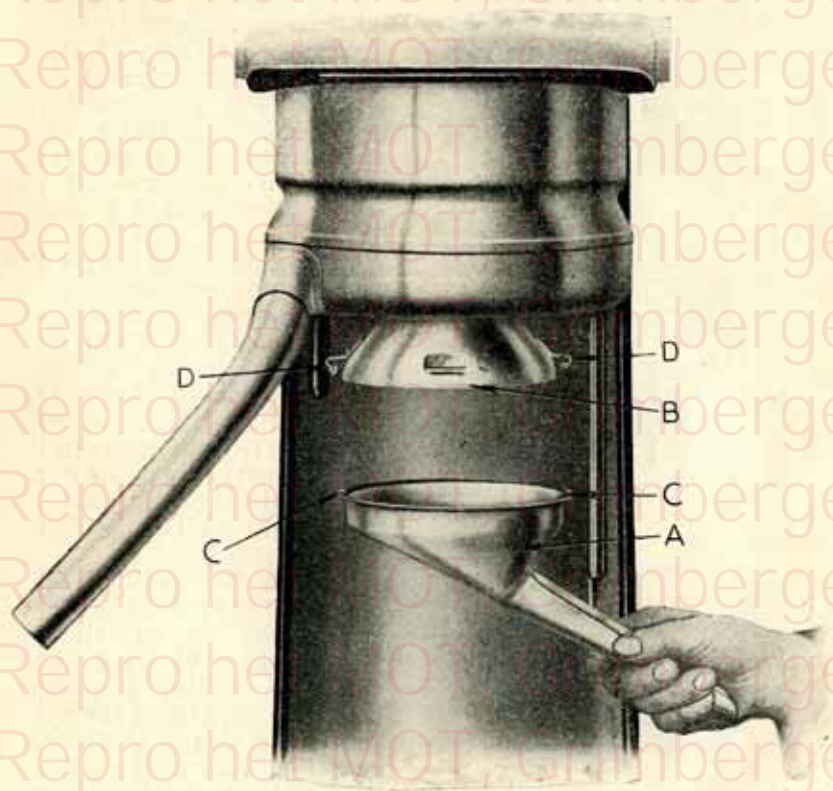

Fig. 4

De bol van den ontrooier

1. Om den bol uiteen te nemen

A) Wanneer de melk ontroomt is verzekert men zich dat de melkkom (fig. 5, letter D) wel aan den ring voor het openen en sluiten van den bol hangt, men neemt den bol dan van den ontrooier af, draait hem om (dus met den hangpijler naar onder gericht (fig. 7, letter A) en draagt hem zoo omgekeerd naar den ring (fig. 5) om te beletten dat de melk die in den bol blijft uitloopt en den grond bevuilt.

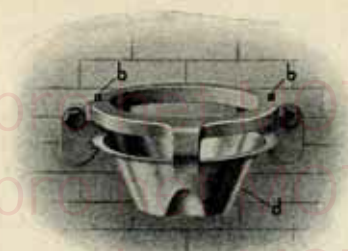

Fig. 5

Fig. 6

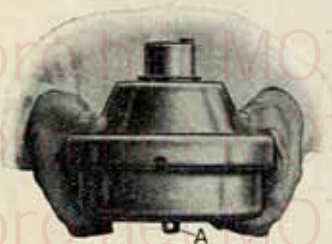

Fig. 7

B) Eer men den bol in den ring plaatst draait men hem opnieuw om (dus met den hangpijler omhoog) en plaatst het onderste gedeelte van den bol in den ring zoo dat de twee pinnen (fig. 4 -letter b) van den ring in de boringen in de onderste helft van den bol (fig. 9 -letter c) indringen. De ontroomde melk in den bol loopt uit in de melkkom (fig. 5 -letter d) die aan den ring hangt.

Verzeker U dat de bol goed vast zit op de twee pinnen (b) van den ring en zet den bolsleutel aan den bol zoo dat de twee keggen (e -fig. 8) in de twee uitkervingen (f -fig. 8) grijpen. Duw boven op den bol met de linkerhand en draai den bolsleutel naar rechts met de rechterhand (in de richting van den pijl A), om den bol los te draaien.

Daar de bolsleutel bij het draaien na een halven toer tegen den kop van den ontroomer aanstoot, of tegen den muur als de ring aan den muur bevestigd is, en dus niet verder kan gedraaid worden, handelt men als volgt om den bolsleutel niet na enkel halven toer te moeten afnemen : wanneer hij tegen den ontroomer

of tegen den muur aanstoot heft men de stang van den bolsleutel omhoog terwijl men de keggen van den ring in de uitkervingen van den bol laat draaien en laat de stang dan af naar den anderen kant (zie fig. 10). (De afbeelding Nr. 10 toont de stelling van den bolsleutel wanneer hij tegen den ontroomer of den muur aanstoot bij het *aandraaien* van den bol).

Wanneer men den schroefring van den bol bij middel van den bolsleutel cenige toeren gelost heeft draait men hem verder uit met de hand.

Ziehier de volgorde om de verschillende deelen van den bol weg te nemen :

Fig. 8

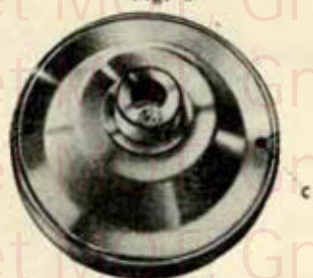

Fig. 9

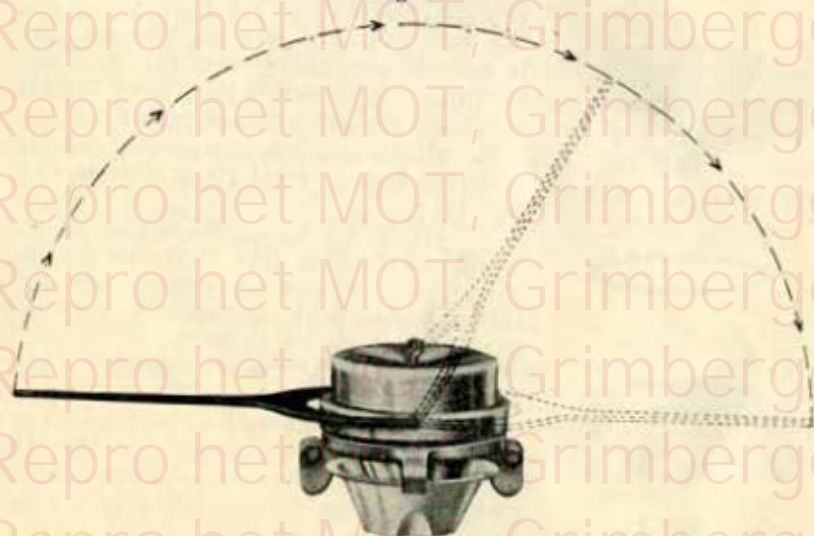

Fig. 10

Fig. 11

1. den schroefring, N^r 1.
2. de bovenste helft van den bol, N^r 2.
3. het middenstuk of lantaarn, N^r 3.
4. het stel schotels, N^r 4.
5. den lossen bodem of roomschijf N^r 5.
6. den bolvoeg (die los in de groef rust), N^r 6.
7. de onderste helft van den bol, N^r 7.

Het getal schotels verschilt volgens het werkingsvermogen per uur der ontroomers :

10 schotels voor 150 liters.		
14 » »	225 »	
20 » »	325 »	
26 » »	400 »	
32 » »	500 »	
37 » »	600 »	

2. Om den bol ineen te zetten.

1. Plaats de onderste helft van den bol (deel N^r 7) in den sluitring zoo dat de twee pinnen van den ring (b - fig. 5) in de boringen (c - fig. 9) aan den boord der onderste bolhelft indringen. Aan den boord der onderste bolhelft bevindt zich een streepje (h - fig. 12) juist boven een der boringen. Als men dit streepje juist tegenover een der pinnen (b) van den sluitring plaatst zullen de pinnen gemakkelijk in de boringen indringen ;

2. plaats den bolvoeg in de groef der onderste bolhelft (deel N^r 7 - letter G - fig. 11) ;

3. plaats den lossen bodem of roomschijf met de buis naar onder in de onderste bolhelft, met het streepje van den lossen bodem juist tegenover het streepje (h) van de onderste bolhelft.

Zie fig. 12 de twee samengevoegde deelen

4. plaats de schotels den eenen over den anderen zoo dat de groeven (fig. 11 deel N^r 4 - letter f) over elkander komen en dat de gaten der schotels samen overeen komen ;

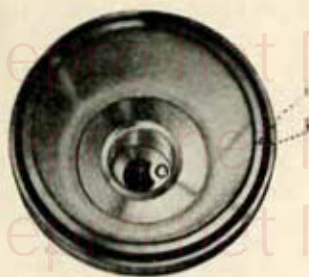

Fig. 12.

5. steek het middenstuk of lantaarn (deel N° 3 - fig. 11) tusschen de schotels in. De drie conische gedeelten (L) van het middenstuk moeten overeen komen met de gaten (K) in de schotels.

Duw niet te hard op het middenstuk Als het goed tusschen de schotels ingelegd wordt hoeft men er niet veel op te duwen om het in de behoorlijke plaats te brengen.

Verzekert U of de streepen, aan den boord van bol en aan den boord van den lossen bodem, steeds met elkander overeen komen :

6. Plaats de bovenste helft van den bol (deel Nr. 2, fig. 11) over de samengevoegde boldeelen ;

7. Draai nu den schroefring (deel Nr. 1, fig. 11) eenigszins met de hand aan in de richting der uurwijzers, leg dan de linkerhand op den bol en draai den schroefring verder *heel vast* aan bij middel van den bolsleutel (in de richting van den pijl B, fig. 8).

Het sluiten van het omhulsel

Als de bol met zijn oogje aan de spil hangt, voert men het omhulsel langs onder over de glijstangen omhoog tot dat de zijdelingsche glijringen tegen het deksel komen (tegen het onderste van het lichaam van den ontroomer). Men houdt het omhulsel met de linkerhand in deze stelling zwenkt het beweegbaar gedeelte van het deksel met de rechterhand en licht het knopje met veer een weinig op, om het omhulsel te bevestigen.

Om het omhulsel af te laten en den bol uit te nemen om hem te reinigen

Met de rechterhand licht men het knopje met veer van het omhulsel op en zwenkt dan het beweegbaar gedeelte van het deksel terwijl men het omhulsel onder met de linkerhand tegen houdt, om het langzaam naar onder te laten glijden, tot op den aanslag. Dan kan men den bol heel gemakkelijk van de spil

afnemen. Draai den bol om, met den hangpijler naar onder, om het druppen te voorkomen.

Het aanbrengen van den melkbak

Men voert den kraan in het grootste gat van den eersten arm van het draagstuk in en laat dan den voet van den melkbak in den tweeden arm van het draagstuk in.

Het aanbrengen van den trechter

Draai de klamp voor het bevestigen van den trechter (fig 13, letter A) omhoog. Plaats de spuit van den trechter op het V-leidstuk (letter B) zoo dat de pen (letter C) in het lager (letter D) grijpt. Draai de bevestigingsklamp dan over de trechterspuit om den trechter te bevestigen. Duw op de trechterschaal om U te overtuigen dat de pen goed in de groef zit, om zeker te zijn, dat de uitloop de behoorlijke richting heeft tegenover den inloop in den bol.

Fig. 13

Fig. 14

Bij de kleine ontroomers is het gat van het trechterbuisje natuurlijk zeer eng zoodat het zich nogal licht kan verstoppen met de haartjes of andere kleine vuiligheden die zich in de melk zouden bevinden. Dit zou den aftrek verminderen en dikkeren room geven. Om zulks te vermijden, raden wij dringend, de melk eerst te ziften, om ze in den melkbak te gieten.

Drijver

Dan wordt de drijver, voor het regelen van den aftrek, in de trechterschaal gelegd.

Deksel voor] den trechter

De ontroomers van 400 en 500 liters worden geleverd met een roestvrij deksel (fig. 14) dat op den trechter geplaatst wordt.

Zwengel met bol

Steek den zwengel op de as van den ontrooier en draai de vijs op de huls van den zwengel behoorlijk aan, om het afvallen van den zwengel te voorkomen. Het is geraadzaam, den zwengel steeds aan den ontrooier te laten. In alle geval mag men hem nooit afnemen eer dat de ontrooier stil ligt, *daar bij aanraking met haar of kleederen, aan de draaiende as, zware ongevallen te vrezen zijn.*

Praam

Zie toe dat het praamvatset, van voren aan de machine, naar boven wijst zoodat de praam gelost is, eer gij den ontrooier in gang zet.

Warmtegraad der melk voor de ontrooming

De warmtegraad der pas gemolkene melk is ongeveer 35° C. Dit is de beste temperatuur voor een goede ontrooming. Men late de melk dus niet of maar weinig afkoelen. Bij afgekoelde melk onder 30° tot 40° C. raden wij, de melk in een waterbad opnieuw te verwarmen.

Wanneer de bol en het omhulsel te koud zijn, zooals dit soms in den winter het geval is, is het geraadzaam, 3 liters warm water (35° tot 40° C.) door te doen om alles te verwarmen en het kleven van den eersten room in den bol en in het omhulsel te vermijden. Na afloop van het water kan men onmiddellijk de melk door doen zonder dat men den bol eerst moet stil leggen. Het gebruikt water kan dan ook dienen in plaats van ontroomde melk om den laatsten room uit den bol te verdrijven (zie volgend paragraaf).

Ingangzetten van den ontrooier

Zie toe *dat de praam gelost is* en dat *de kraan* van den melkbak *gesloten is*. Als de gezeefde melk in den bak gegoten is draait men den zwengel *langzaam en zonder schokken*, om den ontrooier in gang te zetten. De zwengel heeft een bel die bij iedere omdraaiing belt zoodra de ontrooier ongeveer 60 toeren per minuut draait. Men moet dus trachten, dat de bel bij iedere omdraaiing belt. Dan opent men den kraan om de melk in den trechter en van daar in den bol te laten loopen. Bij den ontrooier van 150 liters is het nochtans geraadzaam, den

kraan te openen een weinig voor dat de ontroomer op 60 toeren komt want anders zal de room in den bol te dik zijn en aan den wand der roomkamer kunnen kleven bijzonder in den winter.

In den bol wordt de melk onmiddellijk aan de uitwerking der centrifugale kracht onderworpen en de room wordt van de melk afgescheiden. Na eenigen tijd komt de ontroomde melk langs een der buisjes, de room langs het ander buisje uit ; beide worden in daartoe bestemde vaten opgevangen.

Als al de melk verwerkt is draait men den kraan toe en giet een emmervol lauw water in den melkbak. Dan opent men den kraan en laat het water door den ontroomer loopen, om den laatsten room uit den bol te verdrijven. Wij raden, den kraan eerst toe te doen, eer men het water in den melkbak giet, daar het water anders van uit den trechter over den ontroomer zou kunnen rondspatten.

Men praamt den ontroomer alsdan (praamvatstel naar onder richten) om hem spoedig stil te leggen. Zorg ervoor, het roomvat te verwijderen en het door een ander vat te vervangen zoodra water of ontroomde melk, volgens het geval, uit de roombuis loopt.

OPMERKING : De roomkamer mag nooit afgenomen noch terug geplaatst worden zoolang de ontroomer draait.

Het reinigen van den bol

De bol moet na iedere ontrooming gereinigd worden. Soms, bij voorbeeld wanneer men 's middags ontroomt, komt het voor, dat de ontroomer niet gekuischt wordt. Dit kan aanleiding tot kienontwikkeling geven. Wanneer men den bol voor de een of andere reden niet onmiddellijk na de ontrooming kan reinigen, dan is het geraadzaam, hem in een emmer water te duiken, en ook den trechter, en er deze deelen tot de naaste ontrooming in te laten. Onder water zal de bol beter tegen den invloed der lucht beschermd zijn en de melkmodder zal op de deelen niet opdrogen zoodat men ze gemakkelijker zal kunnen wasschen. Bij het afwasschen der deelen, met lauw water, is het geraadzaam, geen zand noch welkdanig poeder te benuttigen.

Na het afwasschen van den bol is het geraadzaam, al de deelen goed af te drogen en deze in een droge plaats te stellen, bij voorbeeld in de keuken en zooveel mogelijk in 't licht.

Het reinigen van het omhulsel uit roestvrij staal

Best laat men het omhulsel op den ontroomer om het te kuischen, maar men laat het af tot op den aanslag (zie bladz. 7). Men giet er lauwwarm water in, dat dan langs de buisjes uitvloeit. Van binnen kan men het ook met een vochtig linnen

afvegen. Behalve voor de roomkamer die gemakkelijk afgenomen wordt om ze te reinigen, raden wij, het omhulsel niet af te nemen, daar dit meer beschadiging kan bijbrengen als onvoldoende reiniging. Gebruik geen poeder om het omhulsel te kuischen; dit is ook niet noodig met roestvrij staal, dat gemakkelijk te reinigen is.

Het reinigen van den ontroomer

Al de deelen die met de melk in aanraking komen zijn uit roestvrij staal vervaardigd. Er is dus geen gevaar dat die deelen onder de gewone omstandigheden op de hoeve zouden kunnen roesten. De reiniging der deelen die met de melk in aanraking komen is dus gemakkelijker en vergt minder tijd dan met 't is eens welken anderen ontroomer. Daar men op de hoeve nooit te zindelijk kan zijn, raden wij nochtans, al de deelen na iedere ontrooming met lauw water te wasschen. Wanneer de omstandigheden dit soms niet toelaten, kan men enkel ook slechts lauw water door den bol laten loopen om den laatsten room te verdrijven. Giet het water door zoodra al de melk uit den melkbak uitgelopen is. Dit water zal ook den melkbak, den drijver, den trechter, den bol en het omhulsel voldoende reinigen voor de naaste ontrooming.

Nochtans moet men niet uit het oog verliezen, dat de slijmachtige modder die na iedere ontrooming in min of meer groote hoeveelheid, volgens dat de melk min of meer zuiver is, in den bol blijft, de buisjes van het middenstuk of lantaern en den lossen bodem kunnen verstoppen. In dit geval zal de bol niet meer werken en hij zal de niet ontroomde melk langs boven of onder uitwerpen. Zulks geschiedt namelijk met de ontroomers van alle merken. Wij trekken hierop bijzonder de aandacht van den bezitter want alhoewel de deelen uit roestvrij staal verschillende malen kunnen gebruikt worden zonder ze intusschen te moeten reinigen en zonder dat ze zouden kunnen roesten, is het toch begrijpelijk, dat de bol maar een zekere hoeveelheid modder mag inhouden. De hoeveelheid modder die in den bol blijft hangt af van de soort melk die ontroomd werd. Oude melk laat ook meer modder dan versche melk in den bol. Die modder, die gedeeltelijk witte kaas is, verleent ook den room of de boter een slechten smaak, wanneer men ze in den bol laat. 'T is dus beter in ieder opzicht, den bol na iedere ontrooming uiteen te nemen om de modder te verwijderen.

De roomkamer van het omhulsel kan uiteen genomen worden, hetgeen tot het bekomen van zuiveren room bijdraagt want men kan dit deel daardoor afzonderlijk en gemakkelijk na iedere ontrooming afwasschen. *De roomkamer mag niet afgenomen of terug geplaatst worden zoolang de bol draait.*

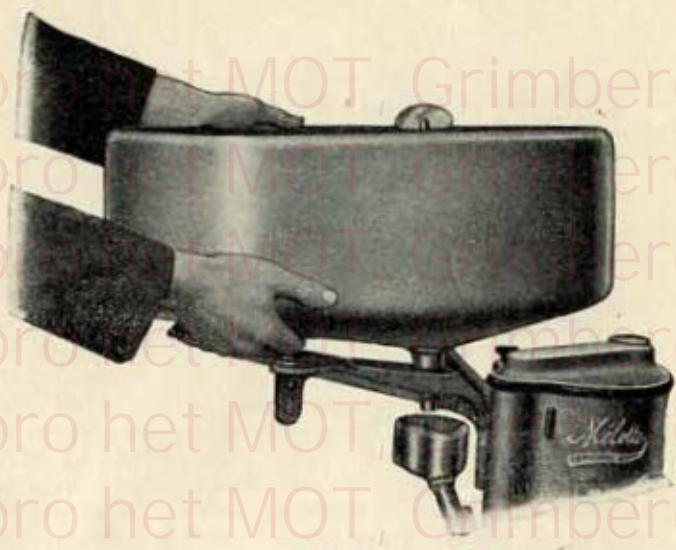

Fig. 15

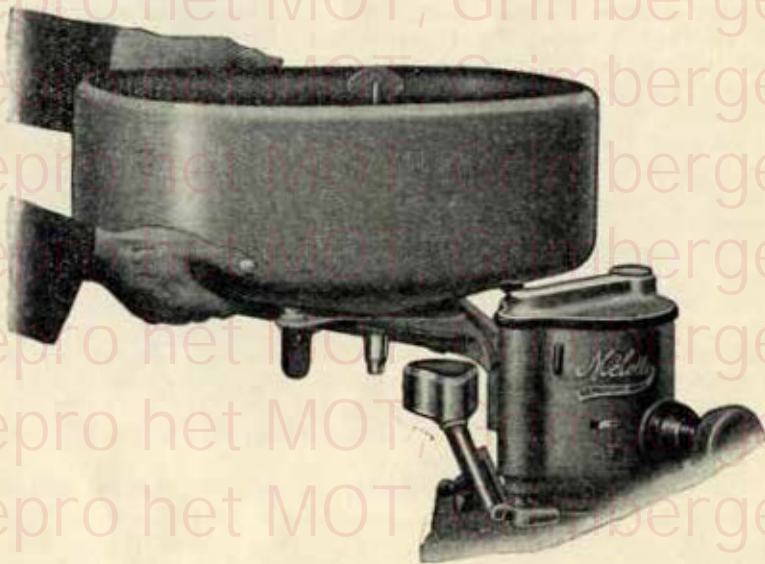

Fig. 16

Het reinigen van den melkbak

Fig. 17

1. *Ontrooier met geëmailleerden melkbak (verlaksel).*

De melkbak moet in dit geval noodzakelijkerwijze van den ontrooier afgenomen worden om hem te reinigen of om het kuischwater weg te gieten; men kan het water door den kraan, den trechter en het omhulsel van den bol laten loopen indien deze deelen nog niet gereinigd werden. Dit zal de betreffende deelen reeds eenigszins kuischen. Wanneer men een deel melk uit den melkbak wil terug nemen kan men daarvoor den melkbak afnemen ofwel beter plaatst men het bijgevoegd afloopbuisje, Nr. 1553, dat zich in een der afdeelingen onder in de kist bevindt, over den kraan om de melk in een vat te laten uitloopen.

2. *Ontrooier met roestvrijen melkbak, die op zijn draagstuk kan gezwenkt worden.*

Als al de melk verwerkt is en men bij voorkeur lauw water of zooniet ontroomde melk door den ontrooier heeft laten loopen om den laatsten room uit den bol te halen, zooals aangestipt bladz. 16, zwenkt men den melkbak op zijn draakstuk. Daarvoor licht men hem met beide handen een weinig omhoog om den kraan uit den trechter op te lichten en zwenkt den melkbak naar links totdat de kraan tegen het draagstuk aanstoot (zie afbeelding 16). Neem den kraan alsdan af en steek het kruisstuk (fig. 17), met de stang naar boven gericht, in de opening van den kraan. Zet den kraan terug aan den melkbak, sluit hem toe en giet het kuischwater in den melkbak om dezen te reinigen.

Het kruisstuk dat in den kraan steekt dient daartoe het rondspatten van het kuischwater bij den uitloop te voorkomen. Het hoeft niet uitgenomen te worden; men kan het gerust in den kraan laten, tenzij men het wil afnemen om het te kuischen.

Roomregeling

De onderzijde van den lossen boden van den bol (fig. 18) is voorzien van een regelingsvijsje (A) dat bij middel van den bijgevoegden bijzonderen schroefsleutel (fig. 19, letter B) kan gedraaid worden. Indien men den roomregelaar plaatst

Fig. 18

ongeveer 20 per cent vetgehalte. Men kan den roomregelaar naar believen draaien om het gatje op een plaats tusschen deze twee uiterste stellingen te brengen om room met het gewenscht vetgehalte tusschen 20 tot 70°/_o te bekomen. Rondom de eene

zoaals aangeduid op fig 20, letter C, bevindt zich het gatje voor afloop van den room in de stelling het kortst bij het midden van het cilindrisch gedeelte van den lossen bodem ; men bekomt dan zeer dikken room die tot 70 % botervet kan inhouden

Plaatst men het gatje voor afloop van den room in de stelling zooals aangeduid op fig. 20, letter D, dan bekomt men room met

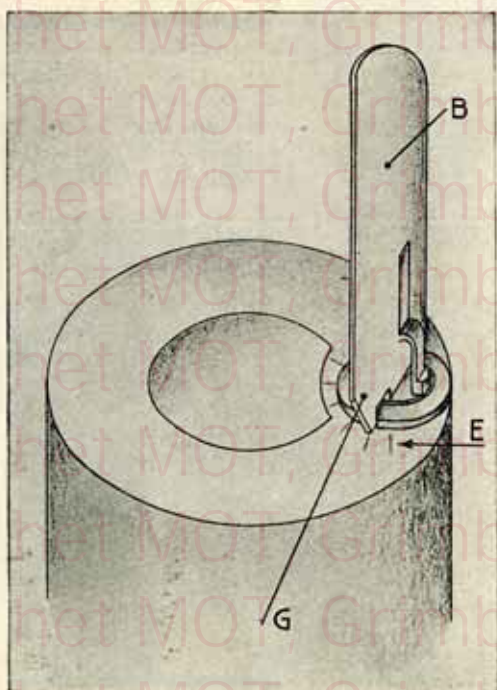

Fig. 19

helfte van den roomregelaar zijn lijnen afgeteekend (fig. 19, letter E) waarmede men spoedig kan uitvinden welke stelling de roomregelaar volgens het winter- of zomerseizoen moet hebben.

Bij de verzending uit de fabriek zijn de bollen geregeld om room met 25 tot 28°/_o vetgehalte te bekomen. Dit is een goede middelmaat voor het maken van boter met melk met een gemiddeld

vetgehalte van 3.5%. Is het vetgehalte der melk geringer of wil men room met een hooger vetgehalte hebben, draait men den

Fig. 20

roomregelaar ten einde het roomgatje korter bij het midden van den lossen bodem te plaatsen. Heeft men in tegendeel room met een hooger vetgehalte of wil men langeren room hebben, dan draait men den roomregelaar zoo dat het roomgatje een weinig *verder* van het midden van den lossen bodem af staat. Vooral moet men opmerken, dat het roomregelaar nooit meer dan een halven toer mag rond gedraaid worden. Is het roomgatje bij voorbeeld in de uiterste stelling voor langen room (het verst van het midden van den lossen bodem af) en wil men korteren room bekomen, zoo draait men met den schroefdrijver *naar rechts* (in de richting der uurwijzers); wil men daarna opnieuw langen room hebben, zoo draait men terug naar links in plaats van den roomregelaar een ganschen toer naar rechts rond te draaien.

Het merk (G) op den schroefdrijver moet dus nooit een ganschen toer rond draaien maar wel vooruit en achteruit gedraaid worden langs de afgeteekende lijnen, volgens de plaats waar men het roomgatje wil brengen.

Deze doeltreffende roomregelaar wordt dus slechts op de lengte van een *halven toer* verplaatst om room met vetgehalte naar believen te bekomen.

Voorschriften voor het vervangen van de ophangspi of voor het vervangen der spilveer N° 5030 (fig. 21).

A. — Om de spil uit te nemen, moet men :

- 1° Den spilbeschermer afnemen ;
- 2° De koorden afnemen en daarvoor de haken der veren over de knoppen waar ze aan gehecht zijn, doen uitspringen ;
- 3° De tegenvijs (A) (neven het fabriekmerk) uitdraaien om de vijs (B) daaronder, die de spil bevestigt, te ontdekken. Deze vijs eenige toeren losdraaien. De spil (C) aflaten langs het gat in den koordendrager (D).

B. — Om een nieuwe spil te plaatsen.

De spilveer (E) afnemen en ze aan de nieuwe spil plaatsen. De spil langs het gat van den koordendrager insteken, langs waar de gebrekkige uitgenomen werd (zie fig. 21). De spil omhoog brengen en ze eenigszins doen draaien ten einde dat de spilveer behoorlijk terecht komt in de groef in

het onderdeel van het tandrad der veer (F). De veer is goed geplaatst wanneer, bij het draaien der spil met de hand voor beproeving, de drijfjas van den ontroomer ook mede draait.

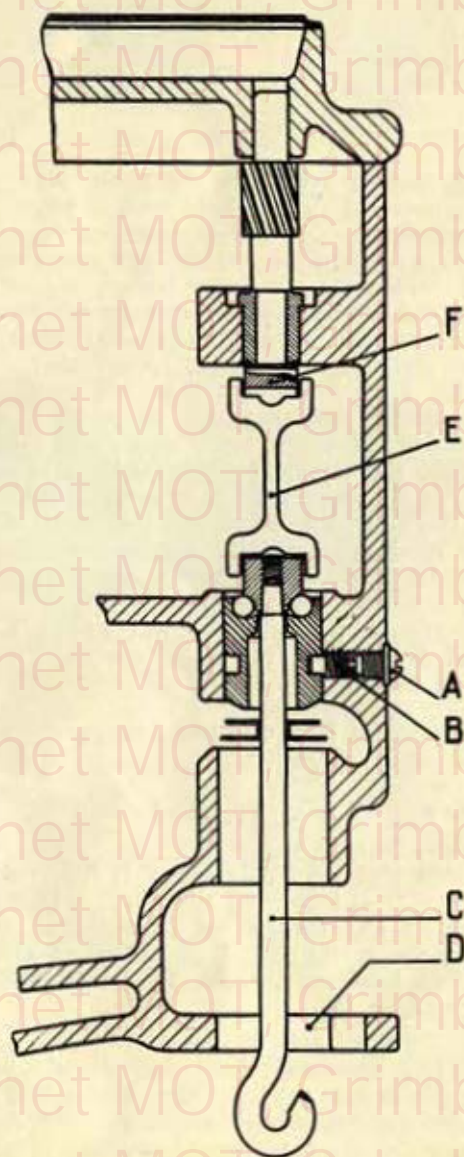

Fig. 21.

Dan kan men de vijs (B) inschroeven en de tegenvijs (A) ook aanbrengen. Moest de drijf-as na plaatsing der spil toch niet mede draaien, wanneer men de spil met de hand doet draaien, dan neemt men het deksel der tandraderkas af door uitschroeven der drie vijzen en neemt de twee groote kamwielen uit om met de vingers aan de spilveer te geraken en deze behoorlijk te plaatsen. Men draait de spil dan nogmaals met de hand om zich te overtuigen dat alles in order is, zooals voorheen vermeld. Men mag den bol niet aan de spil hangen en ook niet aan den zwengel draaien zoolang de drijf-as niet mede draait wanneer men de spil voor beproeving met de hand doet draaien.

Belangrijk : Is de vijs (B) niet of niet ver genoeg in de groef van het kogellager dan zal het lager *den bol niet lang dragen* ; de bol en de spil kunnen dan tijdens de ontrooming los gaan en in het omhulsel vallen. Zie dus wel toe : 1° dat de vijs (B) behoorlijk in de groef van het kogellager grijpt ; 2° dat de tegenvijs (A) zoover kan ingedraaid worden, dat de kop ervan vast tegen den kop van den ontroomer komt.

DE KOORDEN

Eigenschappen der koorden voor ontroomers model S N

Onderste koord A, links — N° 5437. — Deze is 4 tot 4,5 mm. dik en met een sterke veer voorzien. (Deze koord is 10 mm. korter dan de andere koord, rechts).

Bovenste koord B, rechts — N° 5392 — Deze koord is 3,25 tot 3,75 mm. dik en met een zwakke veer voorzien.

PLAATSING DER KOORDEN

De koorden A en B, welke kruiselings de ophangspil omringen, dienen om den bol in loodrechte richting te houden.

De koorden worden als volgt geplaatst :

Eerste handeling

De koorden worden rondom de spil gelegd. Daartoe steekt men eerst de koord B door het gat van den koordendrager (D) zoo dat zij de spil omringt. Dan doet men hetzelfde met de linker koord A ; deze zal zich zoo onder de koord B bevinden.

Tweede handeling

Beschikking der koorden :

Koord A.

1. Plaats de twee draden der koord A wederzijds van den knop N.
2. Draai de veer een halven toer, om de koord achter den knop N te wringen zoo dat de draad J boven den draad K komt.
3. Hecht de veer met haren haak aan den knop M.

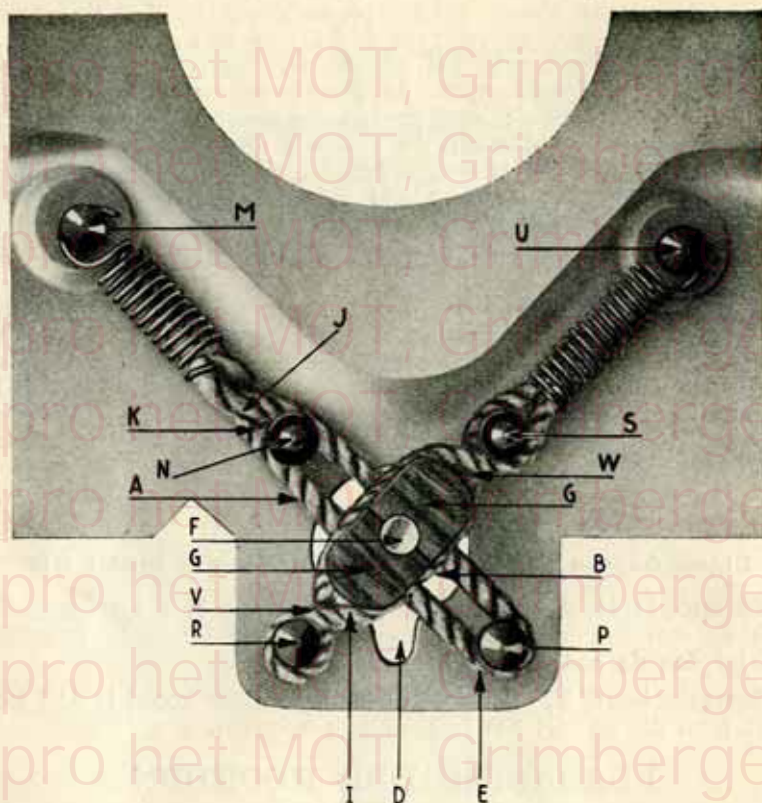

Fig. 22

4. Span de koord bij middel van het bijgegeven haakje, 't is te zeggen trek met het haakje aan de strop E om deze rond den knop P te leggen.

Koord B.

1. Maak een strop V rond den knop R.
2. Maak een tweede strop W tusschen de ophangspil F en den knop S, maar in tegenovergestelde richting der eerste, zoo dat de draad I of bovenste draad der eerste strop V de onderste draad in de tweede strop W is.
3. Maak de koord met den haak der veer aan den knop U vast.
4. Stel de twee houten blokjes G tusschen de draden der koord B zoo dat de spil F in hunne driehoekige uitholten vat.

OPMERKING : De lijfblokjes, uit bijzonder hout vervaardigd moeten, op hun aanrakingspunt met de spil, iedere week met een druppel olie gesmeerd worden.

De gomring voor den bol

De rondvormige gomvoeg wordt in de groef in de onderste helft van den bol (fig. 23, letter A) geplaatst. Deze voeg moet niet, zooals met de andere ontroomers « Mélotte », aan den bol blijven tot dat hij bedorven en onbruikbaar is (al de gomringen bederven door aanraking met het botervet der melk). *Men moet hem na iedere ontrooming afnemen om den bol te reinigen.*

Fig 23

zijn plaats en duwt hem verder rondom met de rechter hand in. Men kan hem aldus heel gemakkelijk inleggen en ook gemakkelijk uitnemen.

Oorzaken die een slechten invloed op de goede werking van den ontrooier kunnen hebben

1) Wanneer men te langzaam draait klingelt de bel niet regelmatig en men bekomt langeren of dunneren room; draait men te snel, dan klingelt de bel ook niet regelmatig, en men bekomt korteren room. Men kan ook den ontrooier daarbij beschadigen.

2) *Is de melk te koud*, dan moet zij op 30-35° C. verwarmd worden. Te koude melk geeft *een minder goede ontrooming*. Met dezen ontrooier kan men nochtans tamelijk koude melk ontroomen en daarbij een voldoende uitslag bekomen.

3) *Is de melk te zuur* (oude melk of melk voortkomende van zieke koeien), dan is de ontrooming *ook niet zoo goed*. Zure melk moet kort na het melken ontroomd worden.

4) Wanneer de *uitloop voor ontroomde melk*, in de onderste helft van den bol, en ook het *roomgatje*, in het cilindrisch gedeelte van den lossen bodem, gedeeltelijk verstopt zijn, dan *verandert de roomregeling* en de uitslag zal minder goed zijn; 't is dus geraadzaam, deze deelen na te zien eer men de melk ontroomt.

5) *Is de spuit van den trechter verstopt*, dan verandert de *roomregeling* insgelijks; men heeft *dikkeren room*. De melk kan dan ook gedeeltelijk in het *omhulsel gespoten worden* en dit geeft dan een *slechte ontrooming*. Men steekt den borstel door de trechterspuit om verstoppingen te vermijden.

6) Wanneer de *gomring* in het onder boldeel *beschadigd* of *slecht geplaatst* is of wanneer de *schroefring* van den bol

niet vast aangedraaid is, kan er melk aan het onder boldeel doordringen; dit kan den ontrooier ook *harder doen draaien* en men zal ook daardoor *korteren room* bekomen. De gomring moet in dit geval behoorlijk geplaatst ofwel door een nieuwen vervangen worden, en de schroefring moet vast aangedraaid worden.

7) De melk van *pas gekalfde koeien* kan somtijds *moelijk te ontroomen* zijn. Eer men den ontrooier afkeurt, doet men goed, *eerst de werking ervan met melk van een gebuur te beproeven*.

8) Wanneer men 'smorgens melk van daags te voren of wanneer men 'savonds melk van 'smorgens moet ontroomen zijn er buiten de gewone modder ook reeds kaasbolletjes in die melk. Bij het ingieten der melk in den melkbak van den ontrooier moet men ze door een stamijn laten loopen en ook den bol na de ontrooming reinigen om de modder en kaas, die den bol voor de naaste ontrooming zouden kunnen verstoppen, te verwijderen.

Andere moeilijkheden

Indien gij andere moeilijkheden ondervindt, raadpleeg dit boekje. Kunt gij het gebrek niet verwijderen, wend U tot den agent der streek of schrijf ons over het geval. Indien gij schrijft, laat niet toe, het stamnummer en het werkingsvermogen per uur van den ontrooier aan te geven en zeg ook waarin hij niet voldoet. Indien gij zoo handelt zullen wij U onmiddellijk laten weten wat er kan gedaan worden om het gebrek te verwijderen en zodoende tijdverlies en onaangenaamheden vermijden.

Om een goede ontrooming te bekomen

Neem de volgende punten in aanmerking :

1. De ontrooier moet goed stevig en loodrecht op een strafondamentstuk geplaatst zijn.

2. Snelheid. — De ontrooier moet zoo nauwkeurig als mogelijk aan de voorgeschreven snelheid, die op den zwengel en op de bel aangeduid is, gedreven worden.

3. Warmtegraad. — De melk moet bij den inloop in den bol ten minste 32 graden warm zijn, om een goeden uitslag te bekomen.

4. De trechter moet al de melk behoorlijk in den bol voeren; er mag geen melk op den hangpijler noch op den rand van den bol vallen.

5. Zie wel toe, dat de schroefring van den bol vast aangedraaid is en benuttig den bolsleutel om den bol goed dicht te maken.

6. Als al de melk verwerkt is laat men een voldoende hoeveelheid lauwwater ofwel ontroomde melk door den ontrooier loopen, om den laatsten room uit te halen, want anders zou deze room met de ontroomde melk uitloopen als de bol zich van zijnen inhoud ledigt en dan na korten tijd een schil op de melk vormen en daardoor den indruk kunnen laten dat de ontrooier niet goed ontroomt. Zorg daar heel bijzonder voor, temeer wanneer dikke room verlangd wordt.

LIJST DER ONDERDEELEN EN TOEBEHOORSELS VAN ONTROOMER MODEL SN

- 520 Drijfas.
 79 Kogel voor de pomp.
 5209A Bol compleet, 150 liters.
 5087A » » 225 »
 5109A » » 325 »
 5114A » » 400 »
 5119A » » 500 »
 5124A » » 600 »
 1769 Rubberprop voor het draagstuk van den melkbak.
 398 Borstel om de schotels te reinigen.
 578 Borstel om den trechter te reinigen.
 579 Borstel om het omhulsel te reinigen.
 209 Oliekannetje.
 5102B Schroefring, 150, 225, 325, 400 liters.
 5162C Schroefring, 500 en 600 liters.
 5129B Bolsleutel, 150, 225, 325 en 400 liters.
 5571 Bolsleutel, 500 en 600 liters.
 5204 Klamp om den trechter te bevestigen.
 575 Contra-schroef voor de ophangspil met lederen voegje.
 5392 Koord voor leiding der spil, rechts, 3,25 tot 3,75 mm. doorsnede.
 5437 Koord voor leiding der spil, links, 4 tot 4,5 mm. doorsnede.
 545-64 Rem-hoofddeel met houten schijfje.
 529 Kussentje in twee deelen voor het tandrad der veer.
 5250A Kussentje voor het recht tandradje.
 5001 Deksel der raderkas (zonder deel Nr. 5195).
 5020 \ Deksel voor het omhulsel.
 5196 Deksel voor den olie-afloop compleet.
 5439 Haak om de koorden te plaatsen.
 5441 Kruisstuk om in den kraan te steken.
 5100 Roomvijsje.
 5085A Onderste helft van bol, 150 liters.
 5089A » » » » 225 »
 5111A » » » » 325 »
 5116A » » » » 400 »
 5121A » » » » 500 »
 5126A » » » » 600 »
 5086A Bovenste helft van bol, 150 liters.
 5088A » » » » 225 »
 5110A » » » » 325 »
 5115A » » » » 400 »
 5120A » » » » 500 »
 5125A » » » » 600 »

- 5260A Trechter compleet, 150 liters, voor roestvrij melkbak.
 5265A Trechter compleet, 225 liters, voor roestvrij melkbak.
 5260 Trechter compleet, 150 liters, voor verlakten melkbak.
 5265 Trechter compleet, 225 liters, voor verlakten melkbak.
 5145 Trechter compleet, 325 liters.
 5149 » » 400 »
 5151 » » 500 »
 5153 » » 600 »
 5210B Omhulsel compleet, 150 liters.
 5223B » » 225 »
 5225B » » 325 »
 5228B » » 400 »
 5230B » » 500 »
 5233B » » 600 »
 5133B Ring voor het openen en sluiten van den bol.
 5103A Losse bodem of roomschijf compleet.
 5155 Drijver voor den trechter.
 5426A Ondergedeelte der roomkamer, 150, 225 en 325 liters.
 5427A Ondergedeelte der roomkamer, 400, 500 en 600 liters.
 1503A Richthoutje.
 5066A Rubbervoeg voor den bol.
 5069A Middenstuk voor den bol compleet, 150 liters.
 5090A » » » » 225 »
 5112A » » » » 325 »
 5117A » » » » 400 »
 5122A » » » » 500 »
 5127A » » » » 600 »
 5239A Zwengel compleet, 150, 225, 325 en 400 liters.
 5589 Zwengel compleet, 500 en 600 liters.
 5565 Prop voor het stoppen der boring in het deksel van den olie-afloop.
 531-5591 Conisch tandrad, 15 tanden, en tusschenrad met 72 schuine tanden.
 5167 Tandrad der veer met 13 schuine tanden.
 4603 Pin voor het deksel van het omhulsel.
 5093 Schotel voor den bol.
 5590 Melkkom om aan den sluitring te hangen.
 5187 Smeerpomp compleet.
 5015 Spilbeschermer.
 5368 Melkbak compleet uit roestvrij staal, inhoud 20 liters, voor ontr. van 150 en 225 liters.
 5310 Melkbak compleet uit roestvrij staal, inhoud 25 liters, voor ontr. van 325 liters.
 5314 Melkbak compleet uit roestvrij staal, inhoud 40 liters, voor ontr. van 400, 500 en 600 liters.
 163 Veer voor klamp om den trechter te bevestigen.
 5030 Drijfveer voor de ophangspil.
 5237 Veer voor klapspaan aan de glijstang voor het omhulsel.
 5366 Kraan compleet voor melkbak van 40 liters.

- 5370 Kraan compleet voor melkbak van 20-25 liters.
- 5016 Conisch tandrad met 62 tanden.
- 5092-5592 Recht tandrad met 18 schuine tanden en tusschenrad met 98 schuine tanden.
- 5446 Bel compleet.
- 5170A Zwenkend voetstuk voor den melkbak, 150, 225, 325 liters.
- 5367A Zwenkend voetstuk voor den melkbak, 400, 500, 600 liters.
- 5158 Voetstuk voor verlakten melkbak van 20 liters.
- 5170 Voetstuk voor verlakten melkbak van 25 en 40 liters.
- 5324 Ophangspil compleet.
- 5002A Glijstang voor het omhulsel, rechts, 150 liters.
- 5003 Glijstang voor het omhulsel, links, 150 liters.
- 5004A Glijstang voor het omhulsel, rechts, 225 liters.
- 5005 Glijstang voor het omhulsel, links, 225 liters.
- 5006A Glijstang voor het omhulsel, rechts, 325 liters.
- 5007 Glijstang voor het omhulsel, links, 325 liters.
- 5008A Glijstang voor het omhulsel, rechts, 400 liters.
- 5009 Glijstang voor het omhulsel, links, 400 liters.
- 5010A Glijstang voor het omhulsel, rechts, 500 liters.
- 5011 Glijstang voor het omhulsel, links, 500 liters.
- 5012A Glijstang voor het omhulsel, rechts, 600 liters.
- 5013 Glijstang voor het omhulsel, links, 600 liters.
- 5342 Sleutel of schroefdrijver voor regeling der roomvijs.
- 205 Groote schroefdrijver.
- 208 Kleine schroefdrijver.
- 1552A Melkbuis, 150, 225 en 325 liters.
- 5579 Melkbuis, 400, 500 en 600 liters.
- 7 Schroef voor het aflaten der vuile olie.
- 539 Vijsje om de spil te bevestigen.
- 585 Vijsje om den zwengel te bevestigen.
- 1138 Vijsje om de pomplaat te bevestigen.
- 5447 Vijsje om de glijstang voor het omhulsel te bevestigen.
- 5031 Vleugelschroef om het deksel der raderkas te bevestigen.

Fig. 24.

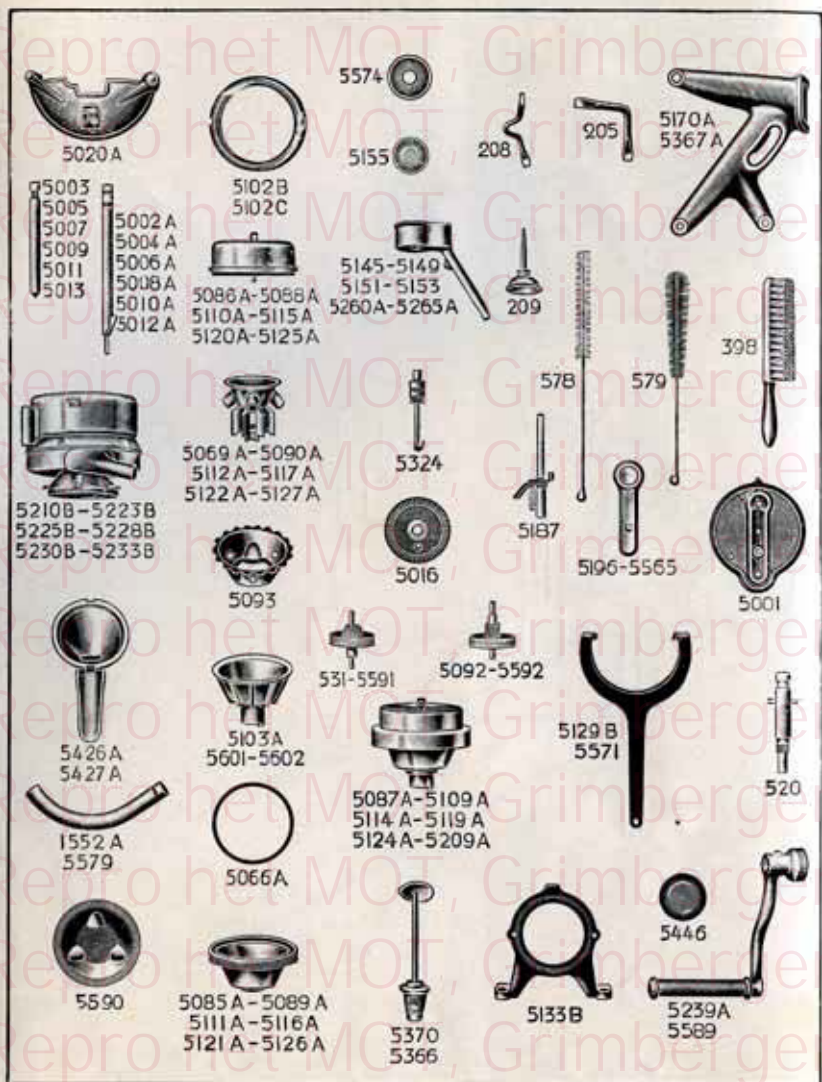

Fig. 25

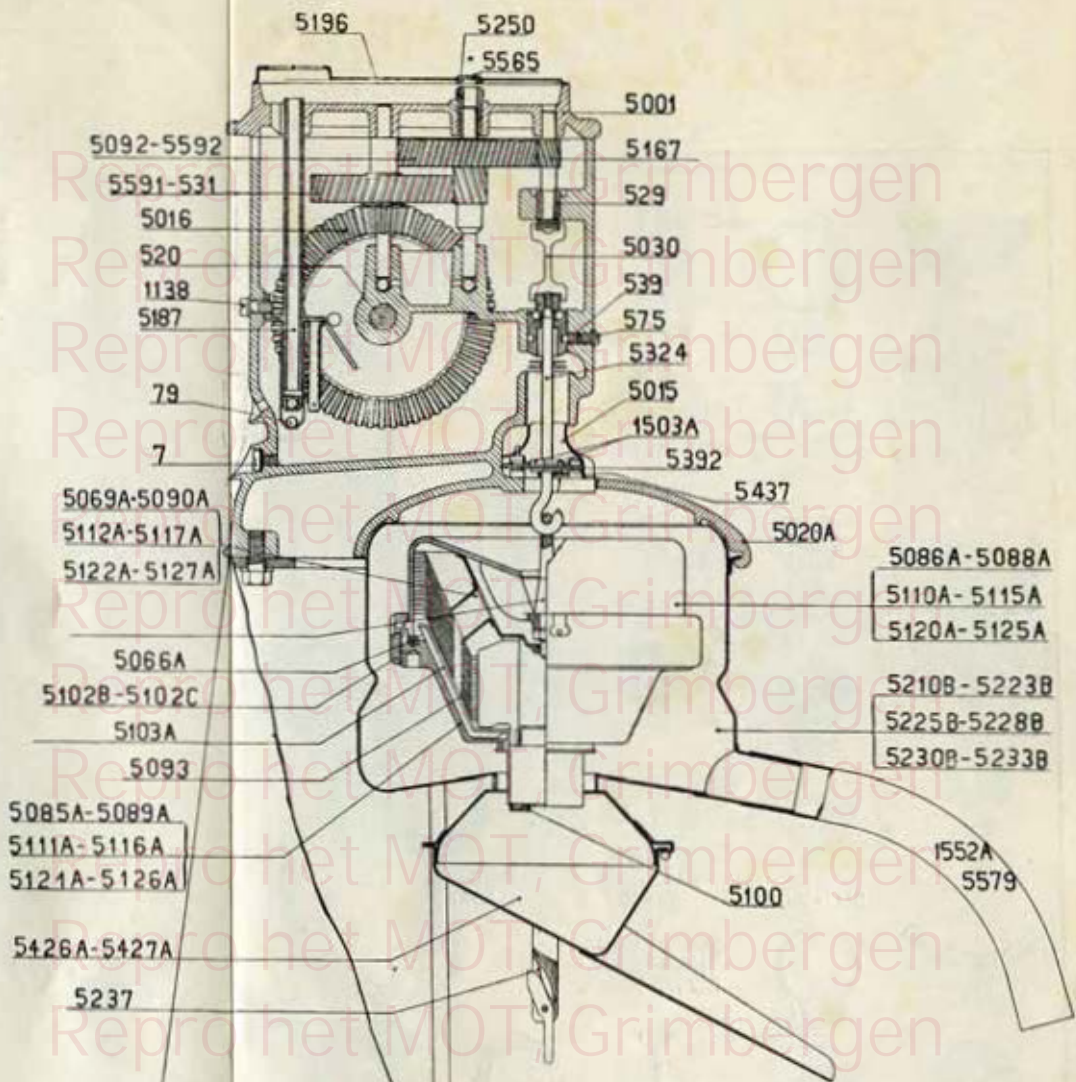
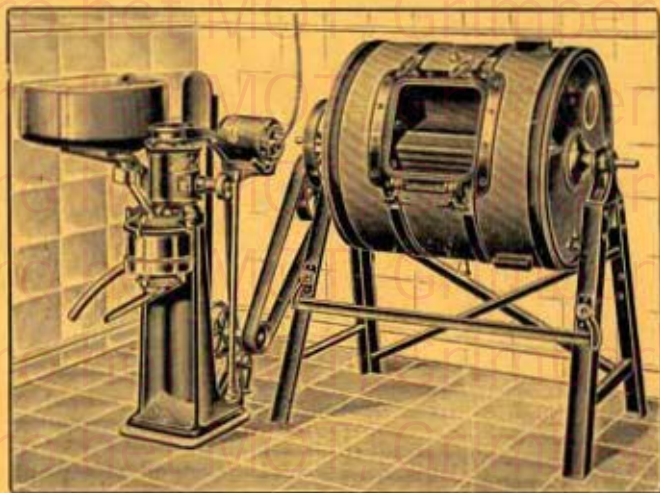

Fig. 26.

**Uiterst fijne BOTER
die aan een hoogen
prijs verkocht wordt**

bekomt men door aanwending
van den MÉLOTTE karnkneder
dank zij de vernuftige uitvoe-
ring en de uiterst gemakkelijke
behandeling van dit heel prak-
tisch toestel.

Vraagt inlichtingen!

IMP. JOSEPH BOULLE
GEMBLoux (BELGIQUE)
